

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Susan Hartland en Paulien Edixhoven
Animal Rights

Eileen Samshuijzen
Partij voor de Dieren Den Bosch

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door

Datum **25 APR 2023**
Betreft Reactie op brandbrief en petitie d.d. 16 januari

Geachte Susan Hartland, Eileen Samshuijzen en Paulien Edixhoven,

Ons kenmerk
DGA-DAD / 26980235

Nogmaals dank voor uw petitie met 3.555 handtekeningen die ik eerder dit jaar in ontvangs heb mogen nemen. Ik waardeer dit signaal uit de samenleving zeer. In uw brief d.d. 16 januari 2023 bij deze petitie uit u uw zorgen over een recent verstrekte vergunning voor dierproeven bij een grote onderzoeksinstituting en verzoekt u om het stoppen van dierproeven door het versnellen van de transitie proefdiervrije innovatie (TPI). Daarnaast heeft u aangegeven om in gesprek te willen gaan over dit onderwerp met medewerkers van mijn ministerie. Hiervoor heeft u inmiddels een uitnodiging ontvangen.

In deze brief geef ik u mijn reactie op de stellingen en vragen uit uw brief. U heeft vragen gesteld over mijn uitvoering van de motie van de leden Beckerman en Wassenberg uit 2022 waarin het kabinet verzocht wordt om een tijdpad te maken om dierproeven voor veiligheidstesten te beëindigen. Hiervoor wil ik u graag wijzen op de meest recente Kamerbrief dierproeven en Transitie Proefdiervrije Innovatie (TPI)¹ waarin ik de Tweede Kamer informeer dat ik ter uitvoering van deze motie een derde beleidspijler ontwikkel die gericht is op uitfaseren van dierproeven, naast pijler 1 (3V-beleid) en pijler 2 (TPI-beleid). De mogelijkheden om tot nationaal beleid te komen gericht op het uitfaseren van dierproeven zijn echter beperkt. De EU richtlijn 2010/63² laat alleen striktere nationale regels toe die al golden op het moment dat de richtlijn van kracht werd. Nederland kan daarom geen nieuwe aanvullende nationale wet- of regelgeving in afwijking van EU richtlijn 2010/63 maken die bijvoorbeeld bepaalde dierproeven zou verbieden. Ik kan het verlagen van het aantal dierproeven dus niet met wetgeving afdwingen. Dit neemt niet weg dat ik me, waar er mogelijkheden liggen, zal blijven inzetten om te komen tot aanvullend beleid dat gericht is op het verder terugdringen van het aantal proefdieren.

¹ Kamerstuk 32 336, nr. 143

Ik ondersteun uw wens om ook internationaal aandacht te vragen voor de transitie naar proefdiervrije innovatie. Juist omdat de mogelijkheden voor beleidsmaatregelen op nationaal niveau beperkt zijn, is een Europese aanpak om dierproeven terug te dringen cruciaal. Onderdeel van het TPI-programma is dan ook de inzet om in Europees verband de transitie te versnellen. Deze strategie richt zich op knelpunten rondom validatie van proefdiervrije innovaties, om zo versnelling van acceptatie van ontwikkelde proefdiervrije testmethodes en opname daarvan in bijvoorbeeld OESO-testrichtlijnen mogelijk te maken. Dit is waar ik mij, samen met andere lidstaten, voor inzet.

In uw brief refereert u aan een reeds door de Centrale Commissie Dierproeven (CCD) verleende vergunning aan Charles River Laboratories Den Bosch, een Contract Research Organisatie (CRO), waarvoor in een looptijd van 5 jaar veel proefdieren gebruikt zullen worden. U vraagt mij om deze vergunning in te trekken. Ik beschik als verantwoordelijk minister weliswaar over de bevoegdheid³ om een besluit van de CCD te vernietigen, maar de vernietigingsbevoegdheid is een uiterst middel, dat slechts met grote terughoudendheid mag worden gebruikt. Vernietiging van een besluit is alleen mogelijk⁴ bij strijd met het recht of het algemeen belang. Van strijd met het recht of het algemeen belang is naar mijn oordeel hier geen sprake. Er is daarom geen reden om de verleende vergunning in te trekken, noch om tot vernietiging van de verleende vergunning over te gaan.

In uw brief uit u uw zorg dat de CCD in geval van een dergelijke aanvraag door een CRO niet zou kunnen toetsen. Dit is echter niet het geval. Een CRO wordt door klanten ingehuurd voor het uitvoeren van (proefdier)onderzoek. Meestal betreft het wettelijk voorgeschreven onderzoek, bijvoorbeeld voor de markttoelating van geneesmiddelen en chemische stoffen, gewasbeschermingsmiddelen, biociden, medische hulpmiddelen en voedingsingrediënten. De CRO test volgens voorgeschreven testmethodes binnen de wettelijke kaders van de Europees interne markt of deze producten veilig zijn voor mens, dier en milieu. Een CRO in Nederland haar onderzoekscapaciteiten als dienst aanbieden aan bedrijven binnen en buiten de EU⁵. Alle projectaanvragen voor dierproeven in Nederland worden door de CCD getoetst aan de geldende wettelijke kaders en dit vereist, onder andere, een adequate inkadering van de projectdoelen en de handelingen aan de dieren. De CCD verleent alleen vergunningen als er geen andere (proefdiervrije) onderzoeksmethoden zijn om de onderzoeksvraag te beantwoorden én als de ethische afweging positief uitvalt. Dat wil zeggen, als het nut en de noodzaak van het onderzoek voldoende opwegen tegen het ongerief voor de proefdieren.

CRO-projectaanvragen betreffen klantgestuurd onderzoek, waardoor de te onderzoeken stoffen op voorhand vaak niet in detail bekend zijn. Bij dergelijke projectaanvragen dient wel helder te zijn wat de doelstellingen van het onderzoek

³ Artikel 22 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen

⁴ Artikel 10:35 van de Algemene wet bestuursrecht

⁵ Artikel 10a1, lid 5 van de Wet op de dierproeven

zijn, wat het onderzoek kan opleveren (baten) en wat onderzocht zal worden (zoals beschrijving ziektebeelden, type therapie en type stof). Alleen aanvragen waarbij het belang van de te testen stoffen voldoende geborgd is komen in aanmerking voor een vergunning. Ook dienen de voorgenomen handelingen aan de proefdieren helder te zijn ingekaderd. Op deze manier kan de CCD voor haar projectbeoordeling een volwaardige ethische afweging maken ondanks dat de specifieke teststoffen op voorhand nog niet in detail bekend zijn. Daarnaast heeft de CCD de mogelijkheid om de aanvrager te verplichten jaarlijks een overzicht terug te koppelen van de experimenten die zijn uitgevoerd. Daarbij moet worden aangegeven met welke stoffen, welke dieren de testen zijn gedaan en welk ongerief hiermee gepaard is gegaan. Op deze manier kan de CCD een projectvergunning monitoren en indien zij dit nodig acht, additionele voorwaarden aan de vergunning verbinden, deze aanpassen of, in het uiterste geval, een vergunning intrekken.

Met vriendelijke groet,

Piet Adema
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit